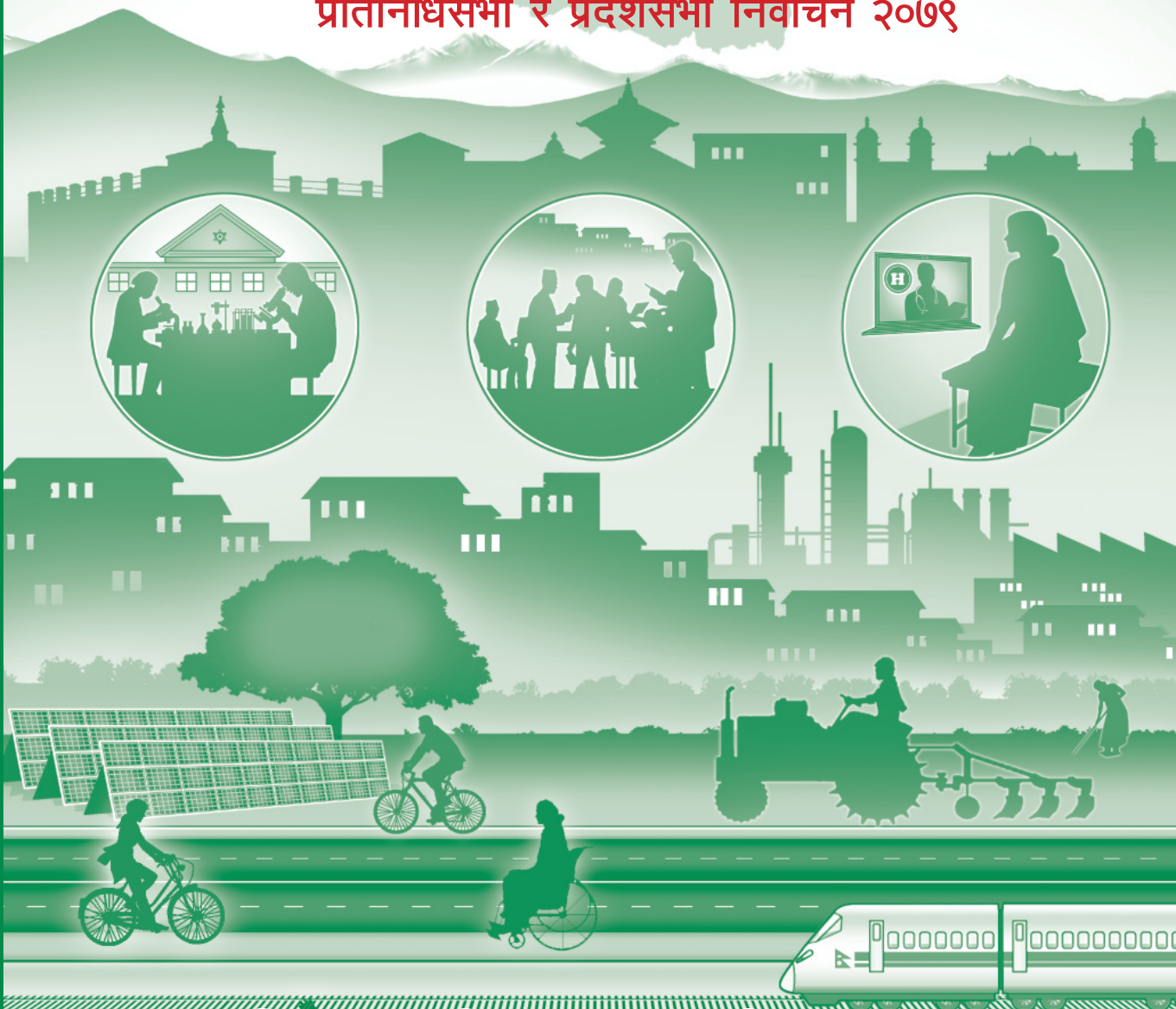

संक्षिप्त संस्करण

नेपाली कांग्रेसको सङ्कल्प

प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचन २०७९

संविधान रक्षा, स्थिरता र समुन्नतिको आधार

नेपाली कांग्रेसकै नेतृत्वमा अबको सरकार

प्रजनन् स्वास्थ्य र अधिकार :

- प्रजनन् छनोटको स्वतन्त्रताको प्रत्याभूति
- युवा-युवतीलाई निःशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा

सुरक्षित मातृत्व:

- निःशुल्क संस्थागत सुत्केरी सेवा
- सुत्केरी र नवजात शिशुको घर दैलोमा स्वास्थ्य सेवा
- सुत्केरी भत्ता रु. ५ हजार
- १००० दिनसम्म पोषण कुपन

शिक्षा:

- गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच
- उद्यमशील तथा रोजगारमूलक शिक्षा

गर्भावस्था:

- गर्भावस्थामा निःशुल्क परीक्षण र पोषण प्याकेज
- विपन्न अवस्थाका गर्भवतीका लागि आवश्यकता निःशुल्क अनुसार आश्रय र पोषण

बालविकास:

- निःशुल्क खोप तथा पोषण
- शिशु स्नाह्यार केन्द्र
- दिवा खाजा
- ३ बर्ष मुनि निःशुल्क उपचार

कोखदेखि शोकसम्म

रोजगारी र श्रम:

- तरुण सीप वृत्ति
- सबै श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा कोषमार्फत योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको व्यवस्था
- श्रमिकको संचयकोष र उपदानको प्रत्याभूति
- एकल महिला तथा अपाङ्गता भएका नागरिकद्वारा सञ्चालित स्वरोजगारको हकमा ५०% सरकारको तर्फबाट योगदान
- विपन्नलाई १०० दिन रोजगारी

वृद्धावस्था:

- ६५ वर्ष माथिका सबै ज्येष्ठ नागरिकलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा
- ६५ वर्ष माथिका सबै ज्येष्ठ नागरिकलाई ज्येष्ठ नागरिक भत्ता
- ७३ वर्ष माथिका सबै नागरिकलाई निःशुल्क उपचार

स्वास्थ्य:

- ३/७३: ३ बर्ष मुनिका बालबालिका र ७३ वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकलाई निःशुल्क उपचार
- विपन्न तथा अपाङ्गता भएका नागरिकलाई निःशुल्क बिमा
- निःशुल्क मृगौला प्रत्यारोपण
- निःशुल्क डायलिसिस

मृत्यु संस्कार:

- विपन्न नागरिकको मृत्यु संस्कार खर्च रु. १०,००० स्थानीय तहको वडा मार्फत् घरमै पुर्‍याउने

#voteformepalicongress

समसामयिक राजनीति र राष्ट्रिय मुद्दाहरू

नेपाली कांग्रेसको नेतृत्वको सरकारले २०७४ मा संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय गरी तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न गरेपछि ऐतिहासिक संविधानसभा मार्फत् बनेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक संविधान कार्यान्वयन प्रारम्भ भएको हो । नेपाली कांग्रेसले निर्वाह गरेको इतिहासप्रद भूमिका र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रप्रतिको दृढ आस्था, विश्वास र प्रतिबद्धताको आधारमा संविधान कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी पाउने स्वाभाविक अपेक्षा विपरीत तत्कालीन नेकपा (एमाले) र नेकपा (माओवादी केन्द्र) को वाम गठबन्धनले जनादेश प्राप्त गरेपछि नेपाली कांग्रेसले प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गरेको वास्तविकता सर्वविदितै छ । राष्ट्रिय राजनीतिक मुद्दाप्रति नेपाली कांग्रेसको दृष्टिकोण र पाँच वर्षको आवधिक समीक्षा तथा समुन्नत नेपालको मार्गचित्रबारे गत वैशाख महिनामा सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनमा प्रकाशित राजनीतिक दृष्टिकोण र समुन्नत नेपालको मार्गचित्रलाई परिमार्जन र अद्यावधिक गर्दै नवीनता सहितको निरन्तरताको रूपमा यो सङ्कल्प तयार गरिएको छ ।

नेकपा (एमाले) का अध्यक्ष केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकार बनेको क्षणदेखि नै संविधान, लोकतान्त्रिक प्रणाली, नागरिक अधिकार, संवैधानिक संस्था र राज्यको चौथो अंग संचार जगतमाथि नियोजित रूपमा आक्रमण गर्दै वाम गठबन्धनले पाएको अवसरको अधिकांश समय र ऊर्जा सर्वसत्तावादी शासन स्थापना गर्ने धृष्टतामा खर्च गरिएको थियो । संविधान नै असफल बनाउने सुनियोजित षडयन्त्र अनुरूप दुई-दुई पटक प्रतिनिधिसभा विघटन गरिएको थियो । तर संविधान विपरीत भएकाले सर्वोच्च अदालतले दुई पटक नै प्रतिनिधिसभा पुनःस्थापना गर्ने ऐतिहासिक फैसला गरेको थियो । ओली सरकारको ४१ महिनाको अवधिको विश्लेषण गर्दा नेकपा (एमाले) र पूर्व प्रधानमन्त्री ओली पूर्णरूपमा असफल भएको पुष्टि भएको छ ।

संविधान नै असफल हुने दुर्भाग्यपूर्ण अवस्था सृजना भएपछि पाँच दलीय गठबन्धनको प्रस्तावमा संविधान र लोकतान्त्रिक प्रणालीको रक्षार्थ नेपाली कांग्रेसका सभापति तथा संसदीय दलका नेता शेरबहादुर देउवाको नेतृत्वमा गत वर्ष असार २९ गते गठबन्धन सरकार बनेको थियो । देउवाको नेतृत्वमा सरकार बनेपछि संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक संविधानको अक्षर र भावना अनुरूप कार्यान्वयन भयो र कोभिड महामारी नियन्त्रण भयो । राष्ट्रहितलाई सर्वोच्च प्राथमिकता दिँदै असंलग्न परराष्ट्र नीतिको आधारमा स्वतन्त्र र सन्तुलित विदेश नीति अख्तियार गरेपछि अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धका दृष्टिले उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल भएको छ । प्रधानमन्त्री देउवाको भारत भ्रमण, भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको लुम्बिनी भ्रमण तथा चिनियाँ विदेशमन्त्रीको नेपाल भ्रमणपछि दुवै छिमेकीसँग पारस्परिक विश्वासको सम्बन्ध पुनःस्थापित भएको छ ।

एकैसाँ शताब्दीका प्रमुख शक्तिराष्ट्रहरू तथा ठूला छिमेकी भारत र चीनबीच अवस्थित भूराजनीतिक दृष्टिले अत्यन्त संवेदनशील नेपालका लागि राष्ट्रियता, अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा विदेश नीति र राष्ट्रिय सुरक्षा जस्ता नीति महत्त्वपूर्ण र दूरगामी छन् । उक्त वास्तविकतालाई आत्मसात् गर्दै दूरगामी महत्त्वका नीति निर्माण गर्दा प्रमुख राजनीतिक दलहरूबीच साभा धारणा विकसित गरी राष्ट्रिय सहमतिको दस्तावेज निर्माण गरिनुपर्छ भन्ने स्पष्ट दृष्टिकोण छ । त्यसैले संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने प्रमुख राजनीतिक दल, सरोकारवाला र सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूसँग समेत व्यापक छलफल र परामर्श गरी राष्ट्रिय सहमतिका आधारमा उक्त नीतिहरू निर्माण गर्न नेपाली कांग्रेसले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने छ । यो संविधानको पूर्ण स्वामित्व लिँदै प्रमुख राजनीतिक दलका साथै सबै सरोकारवालाहरूसँग सघन संवाद र परामर्श गरी सम्पूर्ण नेपाली नागरिकले अपनत्व र स्वामित्व ग्रहण गर्ने साभा र समृद्ध दस्तावेजको रूपमा विकास गर्न नेपाली कांग्रेसले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने छ ।

समुन्नत नेपालको मार्गचित्र

भन्डै ७५ वर्षअघि जननायक बी.पी. कोइरालाले लेख्नुभएको थियो, "हामी जनता जनार्दनको बलमा नेपालमा कोही पनि भोक्रा, नाङ्गा वा अशिक्षित नरहनु; देशमा सडक, बाटोघाटो, अस्पताल लगायत जीवनलाई सुन्दर र सुखी बनाउने अरु कुनै कुराहरूको अभाव नरहोस्; त्यस्तो (उत्तरदायी शासन) व्यवस्था ल्याउने प्रयत्नमा छौं ।" पुँजी संग्रह र आर्थिक वृद्धि महत्वपूर्ण साधन हुन् तर विकासको साध्य भनेको नागरिकको स्वतन्त्रता, सक्षमता र सवलीकरण नै हो । समुन्नत नेपाल बी.पी. कोइरालाकै समतामूलक समाजको परिकल्पनाको विस्तारित व्याख्या हो ।

लोकतन्त्रको शुद्धीकरण र सुशासन : सुशासनको शर्त उदार लोकतन्त्रसँग जोडिन्छ । आवधिक निर्वाचन मात्र होइन, आधारभूत स्वतन्त्रता, विधिको शासन र शक्ति पृथकीकरण सहितको संवैधानिक उदारवादमा सक्षम र जवाफदेही शासन संयन्त्र र सदाचारी एवं सुयोग्य राजनीतिक तथा प्रशासनिक नेतृत्व आवश्यक पर्ने हाम्रो अनुभवजन्य निष्कर्ष छ । सुशासनबारे आम नेपाली जनताको आलोचनात्मक चेतको उच्च सम्मान गर्न विगतका कमजोरी सच्याउँदै संवैधानिक उदारवादको अभ्यासमा विश्वसनीय सुधार गर्ने सङ्कल्प गर्छौं ।

समावेशी आर्थिक सामर्थ्य : आगामी दशकमा नेपाल एउटा उद्यम-अनुकूल, मध्यमआय भएको समन्यायिक मुलुक हुने छ । हाम्रो उत्पादन र वितरण नीतिले समावेशी आर्थिक वृद्धि, बलियो आन्तरिक राजस्वको आधार निर्माण, वैदेशिक सहयोग र लगानीमा अभिवृद्धि गर्ने वातावरण बनाउने छ । नेपाली कांग्रेसले ज्ञानमा आधारित अर्थ व्यवस्थाको निर्माणमा विशेष जोड दिने छ । सन्निकटता (कनेक्टिभिटी) सँग सम्बन्धित पूर्वाधारहरूमा बहुपक्षीय लगानी जुटाई भन्फटिला ऐन, नियम, प्रक्रियाहरूमा समय तोकेरै शृंखलावद्ध सुधार गरेर समग्र उत्पादनको लागत घटाउने, तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूलाई प्रतिस्पर्धी बनाउँदै बर्षेनी लाखौंको संख्यामा सम्मानजनक रोजगारी सृजना गर्ने हाम्रो लक्ष्य छ ।

समन्यायिक समाज र साँस्कृतिक सहअस्तित्व : 'कोखदेखि शोकसम्म' नेपाली कांग्रेसको एकीकृत सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा हो । सवल स्वास्थ्य, पोषण, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षामा राज्यको प्रभावकारी भूमिका मार्फत् नतिजाको असमानता भन्दा पनि अवसरको असमानता घटाउने लक्ष्य नेपाली कांग्रेसको हुने छ । हामी सबै नागरिकलाई कुनै न कुनै उद्यममा जोड्न चाहन्छौं । सनातनदेखि चलिआएको धर्म-संस्कृतिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न नेपाली कांग्रेस पूर्णरूपमा प्रतिबद्ध छ । सबै धार्मिक समुदायका आस्थाहरू बीच पारस्परिक सहिष्णुता, सम्भाव, सहअस्तित्व र एकताको जर्गेना नेपाली कांग्रेसले गर्ने छ ।

जलवायु परिवर्तन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन : नेपाललाई सन् २०४५ मा शून्य कार्बन उत्सर्जन राष्ट्र बनाउने प्रतिबद्धता अनुसार हरित तथा उत्पादनशील प्रकृतिको आर्थिक विकास, वन क्षेत्रको संरक्षण, कार्बन क्रेडिटबाट आर्थिक उपार्जन, पर्यापर्यटन, अर्गानिक कृषि प्रणाली र खाद्य सुरक्षा, वनमा आधारित उद्योग व्यवसाय, जैविक विविधताको संरक्षण, स्वच्छ ऊर्जा प्रवर्द्धन, वातावरणीय सुरक्षा उपार्जनको अवलम्बन र प्रत्याभूतिमा आधारित प्रभाव अध्ययन गरेर मात्र भौतिक पूर्वाधार विकास तथा जलवायुजन्य जोखिमबाट भएको हानी नोक्सानीको आकलन गर्ने क्षमताको विकास गर्ने छ ।

सार्वभौमिक समानता र अन्तर्राष्ट्रिय भूमिका : एक्काइसौं शताब्दीमा नजिकका ठूला अर्थतन्त्रसँगको सामीप्यलाई आधार मान्दा नेपाललाई अब बीसौं शताब्दीको भूपरिवेष्ठित तथा विश्व बजारबाट अलगिएको अर्थतन्त्रका रूपमा लिन मिल्दैन । उच्च मूल्यको पर्यटन उद्योग र सेवाप्रदायक व्यवसायीहरूको आकर्षक गन्तव्यको रूपमा नेपाललाई स्थापित गराउनु छ । दुई छिमेकी राष्ट्रका आकार र बढ्दो महत्वको सापेक्षिकतामा हामी सानो देखिए पनि सार्वभौमिक 'रेसिप्रोसिटी' को कसीमा परिपक्व तवरले हामी नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई अघि बढाउने छौं ।

तात्कालिक आर्थिक एजेन्डा

(क) आयात, कर्जा र मुद्रास्फ्रितिको चाप; (ख) सार्वजनिक आय र खर्च; (ग) औद्योगिक पूर्वाधार, नेपाली उत्पादन प्रवर्द्धन र डिजिटलाइजेसन; (घ) रोजगारीका लागि सीप; (ङ) स्वच्छ ऊर्जाको क्षेत्रीय खपत ।

अव्यवस्थालाई सुव्यवस्थामा बदल्ने हाम्रो प्रतिबद्धता

- हरेक सार्वजनिक निकायका अधिकारीहरूले प्रत्येक वर्ष सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्ने वाध्यकारी कानून जारी गर्ने छौं ।
- जनसरोकार एवं सेवा प्रवाहसम्बन्धी तीनै तहका सरकारका कार्यालयमा हुँदै आएका विकृति-विसंगति, भ्रष्टाचार, ढिलासुस्ती र ऋणभटिलो अवस्थाको अन्त्य गरी प्रभावकारी, कार्यमूलक र सेवामुखी बनाउँदै आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी सरल, सहज र छिटोछरितो सेवा उपलब्ध गराउने छौं ।
- सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू वर्षौंदेखि दरबन्दी, सुविधा, उमेर हदको अनिश्चितता तथा उचित तलब र पेन्सनको सुविधाबाट वञ्चित रहेको समस्याको न्यायिक र दीर्घकालीन समाधान गर्ने छौं ।
- काठमाडौं महानगरपालिका लगायत देशभरिको शहरी क्षेत्रमा रहेको फोहोरको समस्यालाई दीर्घकालीन समाधान गर्न तीनै तहका सरकारबीच समन्वय गरी निजी क्षेत्र समेतको संलग्नतामा आधुनिक व्यवस्थापन गर्दै फोहोरबाट विद्युत एवं प्राणारिक मल उत्पादन गर्न अविलम्ब पहल गर्ने छौं ।
- कृषकले प्रत्येक वर्ष भोग्नु परिरहेको रासायनिक मलको समस्या समाधान गर्न निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा आन्तरिक उत्पादन लगायत दीर्घकालीन उपाय खोज्ने छौं ।
- उखु तथा अन्य किसानले आफ्नो कृषि सामग्रीको मूल्य प्राप्त गर्न कृषकले पछिल्लो केही वर्षदेखि राजधानी आई आन्दोलन गर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न अविलम्ब आवश्यक नीतिगत निर्णय गर्ने छौं ।
- वैदेशिक रोजगारीको क्षेत्रमा देखिएका सम्पूर्ण विकृति-विसंगति नियन्त्रण गरी ठगिनबाट रोक्ने, भनिए बमोजिमको तलब तथा सुविधा र काम उपलब्ध गराउने सन्दर्भमा भइरहेका सम्पूर्ण अव्यवस्थाको अन्त्य गर्ने छौं ।
- भूमिहीन र अव्यवस्थित बसोबासको समस्या समाधान गर्न आयोग मार्फत् शुरु गरिएका कार्यहरूलाई शीघ्र अगाडि बढाउने छ र जनताले तिर्न नसक्ने चर्को करलाई पुनर्विचार गरी न्यायोचित बनाउने छ ।
- राज्यबाट नीतिगत रूपमा भइरहेको सबै प्रकार र आवरणको लैङ्गिक विभेद निर्मूल गर्न लैङ्गिक आधारमा भइहेका सबै असमान कानूनहरू तत्काल संशोधन गर्ने छौं । कुनै पनि प्रकारको सामाजिक विकृति-विसंगति तथा महिला र यौन हिंसामा संलग्न पार्टीका सदस्यलाई तत्काल पार्टीबाट निष्काशन गरी कानूनी कारवाही गरिने छ । जातीय विभेद, यौन हिंसा, छुवाछुत लगायतका अन्य कुनै पनि विभेद गर्ने व्यक्तिलाई तत्काल कानूनी कारवाहीको दायरामा ल्याउने छौं ।
- राष्ट्रिय समावेशी सूचकांकका आधारमा समावेशीताको विकास र सेवा सुविधा वर्गीकरण गरी जीवनमा एक कार्यकाल मात्र आरक्षण पाउने कानूनी व्यवस्था गर्ने छौं ।
- नेपालमा अझै उचित व्यवस्थापन हुन नसकेका बाढी, मुक्त कमलरी, मुक्त कमैया, चेपाङ, राउटे, गन्धर्व लगायतका परम्परागत सीप र पेशागत क्षमता भएका समुदाय लक्षित रोजगारीका कार्यक्रमहरूलाई उनीहरूका मौलिक पहिचानसँग प्रतिकूल नहुने गरी सञ्चालन गर्ने आवश्यक योजना तथा कार्यक्रमहरू ल्याउने छौं ।
- पहिरो, बाढी, आगलागी लगायत प्राकृतिक विपद्हरू कम गर्न भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा वातावरणीय प्रभावको अनिवार्य अध्ययन गर्नु पर्ने वाध्यकारी कानूनी व्यवस्था गर्ने छौं ।

क्षेत्रगत प्राथमिकता

शिक्षा

समग्र शिक्षा प्रणालीलाई आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरण गरी सबै नागरिकलाई सक्षम, सबल र स्वाभिमानी बनाउने लक्ष्य नेपाली कांग्रेसको छ । गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितता नभएको, प्राविधिक शिक्षा सबैको पहुँचमा नपुगेको र सूचना प्रविधिको तीव्रतर बदलिँदो अवस्था र प्रयोगलाई मध्यनजर गर्दै २१ औं शताब्दीले आत्मसात् गरेको सिकाइ पद्धति अपनाएर वर्तमान शिक्षा प्रणालीमा आमूल परिवर्तन गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं ।

५ वर्षको लक्ष्य:

- सिकाइको संकटको मापन संस्थागत
- महिला (१५-२४ वर्ष) साक्षरता दर ९५%
- इन्टरनेट सेवा पुगेका शैक्षिक संस्था ८०%
- कक्षा ११ मा भर्ना हुने दर कम्तिमा ५०%
- पाठ्यक्रममा प्राविधिक र व्यावसायिक सीप ४०%

स्वास्थ्य

नेपाली कांग्रेसले विगतमा लिएको स्वास्थ्य नीतिका कारण नेपालले जनस्वास्थ्यका क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरेको छ । तर, जनशक्ति उत्पादन र पूर्वाधार निर्माणमा व्यापक वृद्धि भए पनि सहज पहुँच र गुणस्तरको क्षेत्रमा धेरै काम गर्नु पर्ने छ । गाउँ-गाउँमा स्वास्थ्य सेवा र जनशक्ति पुऱ्याउने, स्वास्थ्य बिमालगायत विभिन्न कालखण्डमा आफ्नो सरकारले गरेका प्रयास र उपलब्धिलाई स्मरण गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको पहुँच स्थापित गर्न नेपालको संविधान, हाम्रो आवश्यकता र अवस्था अनुरूपको जनताकेन्द्रित एकीकृत राष्ट्रिय स्वास्थ्य प्रणाली विकास गर्न नेपाली कांग्रेस निम्न सङ्कल्प गर्दछ ।

५ वर्षको लक्ष्य:

- ३/७३ : ३ वर्ष मुनि र ७३ वर्ष माथिका नागरिकलाई निःशुल्क उपचार
- नसर्ने रोगबाट हुने मृत्युदर एक तिहाइ
- औसत आयु ७३ वर्ष
- मातृ मृत्युदर ८० (प्रति १ लाख जिवित जन्म)
- स्वास्थ्य बिमित हुने संख्या १००%
- बाल कुपोषण (पुङ्कोपना) २०%

उद्यम, रोजगारी र निजी क्षेत्र

लागत नघटाई, उद्यम-आबद्ध जनशक्तिको क्षमता नबढाई र संस्थागत सहजतालाई शासकीय संस्कारकै अङ्ग नबनाई लगानी आकर्षित गर्न सकिँदैन । पछिल्लो श्रमशक्ति सर्वेक्षण अनुसार नेपालमा करीव ७० लाखभन्दा वढी जनसंख्या विभिन्न प्रकारका रोजगारी र स्वरोजगारमा आवद्ध छ । लाखौंको संख्यामा मर्यादित रोजगारी सृजना गर्न ठूलै संरचनात्मक पहल चाहिने भएकोले नेपाली कांग्रेसले आर्थिक क्षेत्रका विद्यमान नीतिगत, कानूनी र प्रक्रियागत अड्चनलाई

५ वर्षको लक्ष्य:

- पाँच वर्षमा १२ लाख ५० हजार नयाँ रोजगारी
- न्यूनतम वार्षिक ७% को आर्थिक वृद्धि
- 'ओम्निवस' आर्थिक सुधारको नयाँ चरण
- अर्थतन्त्रमा स्वदेशी उत्पादनमूलक उद्योगको अंश ५.६% बाट ९%

व्यापक नयाँ चरणको 'ओम्निवस' सुधार गर्दै न्यूनतम ७ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि गर्ने लक्ष्य राखेको छ । व्यापक रोजगारीका संभावना बोकेका क्षेत्रहरूमा सूचना प्रविधि, उद्योग, पर्यटन, निर्माण र यातायात, वित्तीय क्षेत्र, खनिज, कला तथा मनोरञ्जन लगायत अन्य सेवा क्षेत्रमा वार्षिक २ लाख ५० हजारसम्म नयाँ रोजगारी सृजना गर्ने सङ्कल्प गर्दछ ।

विज्ञान, प्रविधि, संचार र डिजिटलाइजेशन

प्रतिकूल भौगोलिक अवस्था भएको नेपालले आफ्ना उत्पादनहरूलाई बजारमा प्रतिस्पर्धी बनाउन नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्नु पर्ने छ । डिजिटल नेपाल: सुशासन र समुन्नतिको आधार भन्ने नाराका साथ नेपाली कांग्रेसले सूचना प्रविधिलाई आर्थिक गतिविधि बढाउन, सुशासन कायम गर्न, प्रविधिमा पहुँच पुऱ्याई विशेष गरी युवा उद्यमी, अनुसन्धानकर्ता र समग्र निजी क्षेत्रको

सृजनशीलता प्रवर्द्धन गर्न उपयोग गर्ने नीति ल्याउने छ । नेपालको कूल गार्हस्थ उत्पादनमा अनुसन्धान तथा विकासको अंश हाल ०.३ प्रतिशत रहेकोमा यसलाई बढाएर ०.७ प्रतिशत पुऱ्याइने छ ।

५ वर्षको लक्ष्य:

- निर्यातमुखी डिजिटलाइजेशन लगायत सूचना संचार क्षेत्रमा २ लाख युवा संलग्न
- टेलिमेडिसिन केन्द्रको स्थापना र सातै प्रदेशमा सूचना ज्ञान पार्क स्थापना
- सवै स्थानीय तहलाई उच्च गतिको इन्टरनेट नेटवर्कको पहुँच

जलवायु परिवर्तन र वातावरण संरक्षण

विश्वव्यापी आर्थिक गतिविधिका कारण जलवायु परिवर्तन भई वातावरणीय सन्तुलन र विविधता, भौगोलिक सुन्दरता र जीविकोपार्जनमा गम्भीर असरहरू देखिन थालेका छन् । मनसून चक्रमा फेरबदल तथा चरम तातो र चिसो तापक्रमको प्रवृत्ति सघन हुन थालेको छ । नेपालमै हिमपहिरो जाने, हिमताल बिस्फोट हुने र हिउँ पगल्ने क्रम बढ्दो छ । शहरी क्षेत्रमा प्रदुषणका कारण

जनस्वास्थ्य खस्कँदो छ । खडेरी, डढेलो र बाढी-पहिरो जस्ता विपद्का कारण जनधन तथा भौतिक संरचनामा क्षति भइरहेको छ । चुरे क्षेत्रमा भएको प्राकृतिक स्रोतको दोहनका कारण पनि तराई-मधेशमा पानीको सतह घटेको छ । जलवायु परिवर्तनको जोखिम घटाउन विश्वव्यापी औसत तापक्रम वृद्धिलाई पूर्व औद्योगिक समयको दाँजोमा दुई डिग्री सेल्सियस भन्दा कम कायम राख्ने सन् २०१५ को पेरिस जलवायु सम्मेलनको लक्ष्य अनुरूप नेपाली कांग्रेसले कार्वन उत्सर्जन र प्रदूषण घटाउने, आम जीवनशैली पर्यावरणमैत्री बनाउने, जलवायु अनुकूलनका योजनाहरू बनाउने र विपद् व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिने छ ।

५ वर्षको लक्ष्य:

- सन् २०४५ सम्म शून्य कार्वन (नेट जिरो) लक्ष्य अनुरूप हरित अर्थतन्त्र रोडम्याप प्रारम्भ
- विद्युतीय सवारी साधन र चुलोको प्रयोग ५०%
- वन ढाकेको क्षेत्रफल कूल ४७%
- जलवायु परिवर्तन अनुसन्धान केन्द्र स्थापना

ऊर्जा र जलस्रोत

नेपालको ऊर्जा उत्पादनमा पूर्वाधार र प्रसारण लाइन निर्माणमा सुस्तता रहेकोले उपलब्ध जलस्रोतको अधिकतम सदुपयोग गर्न सकिएको छैन । हिउँदमा अझै विद्युत र ठूलो र कममा खनिज तेलको आयात गर्नु परेको छ । आन्तरिक ऊर्जा प्रणाली भरपर्दो नहुनाले विद्युतीय ऊर्जाको बहु प्रयोग बढाउन

सकिएको छैन । विद्युत पहुँचको लागि वितरण प्रणालीको उपलब्धता र विद्युत आपूर्तिको विश्वसनीयता बढाउँदै ऊर्जा निर्यातको दीर्घकालीन सुनिश्चितता खोज्न आवश्यक पूर्वाधार र कूटनीति बलियो बनाइने छ ।

५ वर्षको लक्ष्य:

- विद्युतीय ऊर्जाको उत्पादन १०००० मे.वा.
- प्रति व्यक्ति विद्युतीय ऊर्जा खपत १२०० युनिट
- ४०० के.भी.को पूर्व-पश्चिम प्रसारण लाइन सम्पन्न

कृषि

नेपाली कांग्रेसले अंगीकार गरेका नीतिहरू (जस्तै बिर्ता उन्मूलन, दीर्घकालीन कृषि नीति) लगायतका कारण कृषकहरूको सिँचाई, मल, बिउ तथा ऋण आदिमा पहुँच बढेको छ । तथापि जग्गाको बढ्दो खण्डीकरण, प्राविधिक जनशक्ति र प्रविधिको प्रयोग, कृषि मूल्य शृंखलाको सीमित विकास, उत्पादन सामग्रीको सीमितता, बसाई-सराइ र जलवायु परिवर्तन लगायतका पछिल्ला चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्ने गतिशील नीति तथा कार्यक्रमहरूको अभावमा कृषि क्षेत्रको सापेक्षिक विकास हुन सकेको छैन । नेपाली कांग्रेसले आगामी पाँच वर्षमा कृषिको थप आधुनिकीकरण तथा व्यावसायीकरण गर्ने छ ।

५ वर्षको लक्ष्यः

- खाद्यान्न उत्पादकत्वमा वृद्धि
- तरकारी, फलफूल, माछा, मासु, दुध, मसला एवं औद्योगिक वालीमा आत्मनिर्भर
- नगदे वाली र जडीबुटीको निर्यात दोब्बर
- खाद्य असुरक्षा सूचकांकमा प्रगति
- भूउपयोग नीति अनुसार भूमिको वर्गीकरण
- कृषि मल कारखाना स्थापना

भौतिक पूर्वाधार

सबै नेपालीलाई एक आपसमा जोड्न, उपलब्ध सेवाहरूमा सहज पहुँच वढाउन, शहर र गाउँ बीचको असमान विकास कम गर्न पूर्वाधारलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ । नेपालमा दिगो, दरिलो र गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास गरी स्वदेशी उत्पादन र सेवाको लागत घटाउन सकिन्छ । बजारमा पहुँच पुऱ्याइ हाम्रा उत्पादनहरू प्रतिस्पर्धी बनाउन नेपाली कांग्रेसले पूर्वाधार क्षेत्रलाई अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा अघि बढाउने छ । सरकारी तथा निजी क्षेत्रको आवश्यक लगानी परिचालित हुन नसकेको अवस्थामा सार्वजनिक-निजी साझेदारीमा पूर्वाधार क्षेत्रमा लगानी बढाउन सबै तहका सरकारहरूलाई वर्तमान नीति तथा कानूनमा आवश्यक सुधार गरिने छ ।

५ वर्षको लक्ष्यः

- आधा घण्टाभित्र पक्की सडक पुग्ने जनसंख्या ७५%
- सुरक्षित घरमा बसोबास गर्ने परिवारको संख्या ५५%
- राष्ट्रिय गौरवका निर्माणाधीन आयोजनाहरू सम्पन्न

पर्यटन

आधुनिक पर्यटन वैदेशिक मुद्राको स्रोत, रोजगारी सृजना र आय आर्जनका दृष्टिकोणले सदा वृद्धि भइराखेका धेरै कम उद्योगहरू मध्यको एक हो । कोभिड महामारीको संकटले पर्यटन क्षेत्रको खस्किएको मनोबल उकास्न ५ वर्षे रणनीति बनाइने छ । प्राकृतिक विशिष्टता, साँस्कृतिक वैभवता, रूपान्तरणयोग्य आध्यात्मिकता, भू-बनोटीय सुन्दरता र रणनीतिक भौगोलिक अवस्थितिले गर्दा पर्यटनमा प्रचुर सम्भावना रहेकाले दिगो आर्थिक विकासको प्रमुख आधार बनाइने छ ।

५ वर्षको लक्ष्यः

- पाँच वर्षमा वार्षिक २० लाख पर्यटक
- दैनिक पर्यटक खर्च १०० डलर
- कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पर्यटन क्षेत्रको प्रत्यक्ष योगदान ५%

कला, संस्कृति र खेलकुद

संस्कृति, कला, सङ्गीत, रङ्गमञ्च, चलचित्र, खेलकुद आदि क्षेत्रले नेपाली राष्ट्रिय भावना अभिवृद्धि र मूल्य-मान्यताको जर्गेना गर्दछ भन्ने मान्यता नेपाली कांग्रेसको छ । सर्वाङ्गीण विकासको हाम्रो अवधारणामा भौतिक विकासदेखि साँस्कृतिक वैभव र पहिचान पर्दछन् । यस क्षेत्रको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्दै लोकतान्त्रिक समाजवाद, बहुलवाद तथा सामाजिक न्यायमा आधारित सभ्य, सुसंस्कृत र समुन्नत राष्ट्र निर्माण गर्ने प्रतिबद्धता हामी जाहेर गर्दछौ ।

लक्ष्यः

- स्रष्टा-सर्जकहरूको वृत्ति-विकास
- प्रदेश स्तरीय साँस्कृतिक सङ्ग्रहालय एवं आदिवासी-जनजातिहरूको भाषा, साहित्य, संस्कृतिको संरक्षण र सम्वर्द्धन
- उदीयमान तथा व्यावसायिक खेलाडीहरूमा व्यापक लगानी

हाम्रो प्रतिज्ञा

हामी के गर्छौं	हामी के गर्दैनौं
<ul style="list-style-type: none"> ● संघीय संसद र प्रदेश सभाले बनाउन बाँकी रहेका कानून निर्माण र परिमार्जन गरी एक वर्षभित्र संघीय प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक संस्थागत संरचना बनाई प्रदेश र स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने छौं ● सार्वजनिक खर्च पुनरावलोकन आयोगका अध्ययनहरूलाई अद्यावधिक गरी उपादेयता नदेखिएका विभाग र सार्वजनिक संस्थाहरू खारेज गर्ने छौं ● सार्वजनिक संस्थाहरूलाई दलीय हस्तक्षेपबाट मुक्त गर्दै सार्वजनिक पदहरूमा नियुक्ति गर्दा विषयगत योग्यता र व्यक्तिको 'ट्रयाक रेकर्ड' हेरेर निश्चित मापदण्डका आधारमा गर्ने छौं ● निजी क्षेत्रसँगको परामर्शमा खारेज, सुधार वा नयाँ निर्माण गर्नु पर्ने करिव २ दर्जन ऐनहरूको "ओम्निबस आर्थिक प्याकेज" ६ महिनाभित्रै ल्याउने छौं ● 'नेपाली उत्पादन तथा उपभोग अभिवृद्धि कार्यक्रम'लाई १०० दिन भित्रै विस्तार गरी कार्यान्वयन गर्ने छौं ● स्वार्थको द्वन्द्व सम्बन्धी एकीकृत कानून तर्जुमा गर्ने छौं ● सार्वजनिक पद धारण गरेको कुनै पनि व्यक्ति भ्रष्टाचार, सामाजिक विचलन वा अनियमितता वा फौजदारी कसुरमा आरोप लागेमा तत्काल पदमुक्त गरी छानविन गर्ने छौं ● विद्युतीय प्रणाली मार्फत् पाँच वर्षपछि हुने निर्वाचनमा विदेशमा रहेका नेपाली नागरिकको मताधिकार सुनिश्चित गर्न निर्णायक पहल गर्ने छौं ● विस्तृत शान्ति सम्झौताको भावना अनुसार संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी बाँकी काम अविलम्ब सम्पन्न गर्ने छौं ● भ्रष्टाचारलाई प्रभावकारी ढङ्गले नियन्त्रण गर्न मौजुदा कानूनमा अत्यावश्यक सुधार गरी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पुनर्संरचना गर्ने छौं ● संकल्पमा उल्लेखित विषयहरूको कार्यान्वयनको अवस्थाका सन्दर्भमा पार्टीभित्र अनुगमन र मूल्याङ्कन संयन्त्र बनाई प्रभावकारी अनुगमन गर्न हरेक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको २ महिनाभित्र 'पार्टी अडिट' गर्ने छौं 	<ul style="list-style-type: none"> ● दलहरूको आन्तरिक विवाद वा फरक दलहरू बीच उत्पन्न हुनसक्ने द्वन्द्व वा विवादका कारण प्रतिनिधिसभालाई विघटन गर्ने अलोकतान्त्रिक र असंवैधानिक कदम चाल्ने छैनौं ● सरकारी सम्पत्तिको दुरुपयोग तथा प्राकृतिक स्रोत-साधनको दोहन गर्दैनौं, गर्न दिने छैनौं ● कानूनको सीमा भन्दा बाहिर गएर तथा आर्थिक प्रलोभन वा व्यक्तिगत प्रभावमा परेर कुनै पनि निर्णय वा काम गर्ने छैनौं ● निर्दिष्ट योजना र विनियोजित स्रोत सीमा बाहिर गई अपारदर्शी वा अनुत्तरदायी रूपमा हचुवाका भरमा कुनै पनि निर्णय वा काम गर्दैनौं, गर्न दिने छैनौं ● कानून, आर्थिक तथा वित्तीय उत्तरदायित्व र अनुशासनको उल्लंघन गर्दैनौं, गर्न दिने छैनौं ● महिलामाथि हुने हिंसा, जातीय भेदभाव, छुवाछुत, लैंगिक विभेद, सामाजिक विकृति र विसंगतिलाई प्रोत्साहन हुने कुनै पनि कुरामा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा समेत संलग्न हुने छैनौं ● स्वार्थले द्वन्द्व सृजना हुने कुनैपनि निर्णय वा नीतिगत प्रक्रियामा संलग्न हुने छैनौं ● संविधानको मर्म र भावना विपरीत प्रदेश र स्थानीय सरकारका अधिकारमा अवाञ्चित हस्तक्षेप गर्ने छैनौं ● अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, विदेश नीति, वैदेशिक सहयोग र रूपान्तरणकारी ठूला विकास परियोजनालाई क्षणिक लाभका लागि राजनीतिकरण गर्ने छैनौं

अनुसूची

नेपाली कांग्रेसको नेतृत्वमा भएको विगत ३० वर्षको प्रतिफल

		वि. स. २०४८	वि. स. २०७८
१	अन्तर्राष्ट्रिय गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसंख्या (प्रतिशत)	५५.२	८.२
२	साक्षरता ५ - २४ उमेर समूह (प्रतिशत)	५०	९२
३	प्राथमिक विद्यालय खुद भर्ना दर (प्रतिशत)	६४	९७
४	माध्यमिक विद्यालयको संख्या	१,९५९	१०,६४४
५	औसत आयु	५४	७१
६	चिकित्सा र इन्जिनियरिङ्ग विद्यार्थी संख्या (स्नातक तह)	५७९	५६,७७४
७	स्वास्थ्य चौकीको संख्या	१,०९८	३,७९४
८	शिशु मृत्यु दर (प्रति १००० जीवित जन्म)	१०८	२१
९	मातृ मृत्यु दर (प्रति १ लाख जीवित जन्म)	८५०	२३९
१०	खानेपानीको सुविधा पुगेको जनसंख्या (प्रतिशत)	३६	८८
११	शौचालय र सरसफाई पुगेको जनसंख्याको प्रतिशत	६	९८
१२	ऊर्जा शक्ति	२२७ मे.वा.	२१९० मे.वा.
१३	विद्युतमा पहुँच पुगेको जनसंख्याको प्रतिशत	९	९३
१४	सडक (सबै खालका)	७,३३० कि.मी.	९८,४८८ कि.मी.
१५	सडक (कालोपत्रे र ग्रावल)	४,६१६ कि.मी.	४३,२२६ कि.मी.
१६	सिँचाई सुविधा भएको क्षेत्रफल (हेक्टर)	५.४ लाख	१५ लाख
१७	टेलिफोन	७१,५६० (ल्याण्ड लाइन)	३ करोड ८० लाख (मोबाइल)
१८	बैंकिंग तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	५	१२८
१९	कूल गार्हस्थ उत्पादमा राजश्वको अनुपात (प्रतिशत)	९	१९
२०	वनले ढाकेको क्षेत्र (कूल क्षेत्रफलको प्रतिशत)	३७	४५

स्रोत: राष्ट्रिय योजना आयोग लगायत नेपाल सरकारका अन्य दस्तावेज

पूर्णताका लागि यस संक्षिप्त संस्करणलाई प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचन २०७९ एवं स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ का लागि नेपाली कांग्रेसले तयार गरेको दुई सङ्कल्पहरू एक साथ पढिदिनुन आग्रह गरिन्छ ।

हाम्रो अपिल

आदरणीय आमा-बुबा, दाजु-भाइ तथा दिदी-बहिनीहरू,
जय नेपाल !

सम्पूर्ण नेपाली जनताको अथक संघर्ष र बलिदानस्वरूप संविधानसभाबाटै संविधान लेखिनुपर्छ भन्ने सङ्कल्प नेपाली कांग्रेसको नेतृत्वमा साकार भएसँगै आवधिक निर्वाचनको यो दोस्रो अवसर प्राप्त हुँदैछ । यस अवसरमा २०७४ देखि २०७९ सम्मको विगत पाँच वर्षमा सरकार र राजनीतिक दलहरूले निर्वाह गरेको भूमिकाको वस्तुनिष्ठ समीक्षा र मूल्याङ्कन गरी सम्पूर्ण सार्वभौम नेपाली जनताले विवेकसम्मत निर्णय गरेर देशलाई लोकतान्त्रिक संविधानको जगमा द्रुत विकासको मार्गमा अगाडि बढाउन सही निर्णय गर्नु पर्ने घडी आएको छ ।

नेपाली कांग्रेसले इतिहास र नेपाली जनताले सुम्पिएको हरेक युगान्तकारी र चुनौतीपूर्ण अभिभारा इमान्दारी र निष्ठापूर्वक निर्वाह गर्दै आएको छ । नेपालको लोकतन्त्र पटक-पटक विभिन्न खालको अतिवाद र उग्रवादको आक्रमणबाट जोखिममा पर्दै आएको छ । यस्ता उग्रवाद तथा अतिवादका विरुद्ध अविचलित संघर्ष गर्दै नेपाली कांग्रेसले लोकतन्त्र, समुन्नति, उदार तथा समतामूलक समाज र मानव अधिकारको आधारशिला खडा गरेको छ । नेपाली कांग्रेसको अविचलित संघर्षको कारणले नै पूर्ववर्ती सरकारले सृजना गरेको राजनीतिक तथा संवैधानिक दुर्घटनाबाट देशलाई बचाएर ऐतिहासिक जनआन्दोलनबाट स्थापित गणतन्त्र र संविधानको रक्षा भएको छ । २००७ सालको जनक्रान्तिदेखि हालसम्मका ऐतिहासिक घटनाक्रमले के पुष्टि गरेका छन् भने राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, संविधान र बहुलवादी तथा समतामूलक समाज निर्माणको नेतृत्व नेपाली कांग्रेसले गर्दै आइरहेको छ ।

समयले पुनः संविधानको रक्षा, स्थायित्व र समुन्नतिको नेतृत्व गर्ने अभिभारा नेपाली कांग्रेसकै काँधमा आएको छ । नेपाली कांग्रेस प्रत्येक नेपालीको पहिचान, पहुँच, प्रतिनिधित्व, प्रगति र प्रतिष्ठामा नै नेपालको राष्ट्रिय गरिमा उच्च हुने सिद्धान्तप्रति कृतसंकल्पित छ । नेपाली कांग्रेस यही विश्वासको जगमा लोकतन्त्रका आधारभूत स्तम्भहरूको जगेर्ना गर्दै हाम्रै जीवनकालमा समुन्नत नेपाल बनाउने सङ्कल्प गर्दछ ।

विगतमा जस्तै भविष्यमा पनि तपाईंहरूले सुम्पिएको हरेक अभिभारालाई निष्ठा र इमान्दारीपूर्वक निर्वाह गरी लोकतन्त्र र संविधानको रक्षा गर्दै समुन्नत नेपाल निर्माण गर्ने प्रतिज्ञा हामी सम्पूर्ण नेपाली जनतासँग गर्दछौं । गत स्थानीय निर्वाचनमा हामीलाई गर्नु भएको विश्वासप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यही मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनमा रुख चिन्हमा मतदान गरी नेपाली कांग्रेसलाई विजयी गराउन सम्पूर्ण आमा-बुबा, दाजु-भाइ तथा दिदी-बहिनीहरूमा हार्दिक अपिल गर्दछौं ।

जय नेपाल !!!

कांग्रेसको मूलमन्त्र : संविधान र लोकतन्त्र
असल शासन, समुन्नति, बलियो अर्थतन्त्र

रुख चिन्हमा मतदान गरौं !
नेपाली कांग्रेसलाई जिताऔं !!

प्रकाशक :

नेपाली कांग्रेस, केन्द्रीय कार्यालय
बी.पी. नगर, सानेपा, ललितपुर

२०७९